

Vlaams
Parlement

vergadering **C155**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 22 februari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de administratieve vereenvoudiging in de landbouwsector – 1282 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de prille start van het debat over het toekomstig gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) vanaf 2020 – 1120 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de nood aan een structurele aanpak van de Vlaamse rundveehouderij – 1180 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impact van de aanlandingsplicht op de Vlaamse visserij – 1290 (2016-2017)	16

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de administratieve vereenvoudiging in de landbouwsector – 1282 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, eind februari begon de termijn voor het indienen van de verzamelaanvragen te lopen. Er was in dit kader goed nieuws vanwege het Departement Landbouw en Visserij. Er kwam immers groen licht van de Europese instellingen om het verplichte controlepercentage voor de controles ter plaatse op de basisbetaling te doen dalen van 5 naar 3 procent. De globale werking en de controleaanpak wordt jaarlijks geëvalueerd zowel door de Europese Commissie als door een externe auditor. Omdat het Departement Landbouw en Visserij al meerdere jaren op rij een goede evaluatie heeft gekregen, krijgt men nu toelating om het controlepercentage te laten dalen. Het past hier natuurlijk een pluim te geven aan de betrokken dienst, maar het is natuurlijk ook heuglijk nieuws voor onze landbouwbedrijven.

Tijdens de hoorzitting van 3 juni 2015 met Boeren op een Kruispunt in deze commissie was immers een van de pijnpunten die werden aangehaald net de controles en inspecties op landbouwbedrijven en de administratieve overlast die dat met zich meebrengt. Collega Vanderjeugd en ikzelf hebben daar later nog vragen om uitleg over gesteld. U zei toen dat u de bezorgdheid om de administratieve overlast tot een minimum te beperken, deelde. U verwees ook naar het Actieplan administratieve vereenvoudiging dat zou worden opgemaakt in de schoot van het Departement Landbouw en Visserij. In uw recentste beleidsbrief verwees u in het kader van die administratieve vereenvoudiging naar de uitrol van het e-loket die op schema zit. Nieuwe modules werden voor 2017 in het vooruitzicht gesteld. Ook wat dossiergebonden communicatie betreft, wordt ingezet om dit maximaal elektronisch te laten gebeuren. Bovendien zou er ook aandacht zijn voor de kwetsbare groep van de zogenaamde 'digibeten', landbouwers die niet mee zijn met het digitale verhaal.

Minister, hoe loopt het Actieplan administratieve vereenvoudiging? U hebt gezegd dat er niet jaarlijks een rapport wordt gemaakt, maar enkel op het einde van de legislatuur, maar kan u toch even schetsen waar we staan?

Wat is de stand van zaken betreffende de verdere uitrol van de aangekondigde nieuwe modules in het e-loket? Hoever staan we in het realiseren van de doelstelling 'het e-loket als self-serviceportaal voor de klant'?

In uw beleidsbrief sprak u over een lopende visievorming in afstemming met de landbouwers, volmachthouders en vertegenwoordigers van de afdelingen van het Departement Landbouw en Visserij. Wat zijn de resultaten van deze visievorming?

Welke stappen zijn er al genomen in de verandering en verkleining van de groep 'digibeten'?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, voor 2017 leggen wij de focus op drie grote projecten: de uitbouw van het e-loket landbouwvlaanderen.be, een soort self-serviceportaal voor de klanten; visievorming en uitwerking van e-communicatie met blijvende aandacht voor digibeten; werken aan betere regelgeving, besluitvorming en handhaving.

U geeft zelf aan dat het e-loket stelselmatig verder wordt uitgebouwd met alle maatregelen en informatie die het Departement Landbouw en Visserij beheert. Zo werd het e-loket in het afgelopen jaar uitgebreid met de modules voor de aanvraag en de uitbetaling voor vermindering van de melkproductie in het kader van de crisis, maar ook bijvoorbeeld met de interventieregeling en de aanvragen voor pootgoedvermeerdering. Momenteel wordt gewerkt aan een module voor de aangifte van schade aan landbouwgewassen in het geval van een ramp. Tegelijkertijd werden reeds bestaande modules verder verbeterd na feedback en evaluatie door de gebruikers, zoals de integratie van de premie voor jonge starters in de elektronische verzamel aanvraag. Ook werd in belangrijke mate ingezet op communicatie en ondersteuning van de e-loketgebruiker door een systeem van meldingen waarmee de gebruiker op specifieke pagina's ad hoc meldingen kan krijgen over bijvoorbeeld gewijzigde functionaliteiten die ook zijn toegevoegd.

In het kader van stabiliteit en performantie van het loket zijn er een aantal belangrijke aanpassingen gebeurd, waardoor onder andere het nachtelijke proces van data-export en-import niet langer nodig is. Ook zijn door de landbouwers ingegeven gegevens onmiddellijk zichtbaar voor de medewerkers van het departement en omgekeerd. Om het e-loket meer te integreren met de website en het communiceren met eenstemprincipe te benadrukken, werd ook de huisstijl van de Vlaamse overheid toegepast op alle schermen.

Er is ook een visievorming lopende over de dossiergebonden communicatie, met als doelstelling die maximaal digitaal te laten verlopen, maar we verliezen niet uit het oog dat er minder vaardige landbouwers zijn wat digitalisering betreft. Aangezien de doelgroep landbouwers gemeenschappelijk is met de afdeling Mestbank bijvoorbeeld, wordt deze visievorming ook gemeenschappelijk gedaan. In het kader van deze visie-oefening worden zowel landbouwers, volmachthouders als de landbouworganisaties betrokken. Er werden vierduizend landbouwers via een enquête bevraagd naar hun verwachtingen over dossiergebonden communicatie en de manier waarop zij deze digitaal zouden wensen te ontvangen. Voor de volmachthouders werd een interactieve workshop georganiseerd.

Op dit moment zit het project in de laatste fase. De visietekst zal in de eerstkomende weken met de sector worden besproken om tot een finaal gevalideerde visietekst te komen die zowel binnen Landbouw als binnen de Vlaamse Landmaatschappij geïmplementeerd kan worden.

Voor de groep niet-digitale landbouwers, dus de landbouwers die geen e-mailadres hebben, zullen alle boodschappen per brief worden verstuurd. Deze brieven bevatten, net als de e-mails, voldoende basisinformatie zodat de klant het belang en de dringendheid van de boodschap kan interpreteren. Daarnaast bevat de brief steeds de mogelijkheid om een e-mailadres op te geven en wordt verwezen naar het digitaal loket voor meer informatie over het dossier. Daarnaast wordt de klant gewezen op de begeleiding die gepland is voor het gebruik van het digitaal loket.

Voor niet-dossiergebonden communicatie wordt in 2017 een onderzoek uitgevoerd naar het bereik van de diverse communicatiekanalen, met ook aandacht voor de digitaal minder vaardige klanten. Ook hieruit zullen aandachtspunten komen, die we dan nadien kunnen opnemen. We zitten dus niet stil en vernieuwen voortdurend. We blijven daarop inzetten, altijd met twee sporen, rekening houdend met het feit dat niet iedereen digitaal bezig is.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Het stemt me zeer tevreden. Ik denk dat inzetten op die administratieve vereenvoudiging een absolute prioriteit moet zijn. Bij het voeren van een landbouwbedrijf vandaag de

dag komt heel wat kijken, dat hebben we uitvoerig besproken in het debat rond de bedrijfseconomische boekhouding. Het is van wezenlijk belang dat de landbouwers hun bedrijf kunnen leiden met de nodige aandacht voor boekhouding en administratie, maar het is natuurlijk de plicht van de overheid om de werkdruk – en we mogen gerust ook stellen, soms de overlast – tot een absoluut minimum te herleiden.

Online toepassingen spelen daar inderdaad een cruciale rol in en u zet daar terecht zwaar op in. Ik ben ook heel blij te horen dat we in ons achterhoofd moeten houden dat niet iedereen in dezelfde mate mee is en dat we uiteraard moeten trachten om zoveel mogelijk landbouwers mee aan boord te krijgen. Het is een win-winsituatie, zowel voor de overheid als voor de landbouwers. De vermindering van het verplichte controlepercentage is een goede zaak. Ik hoop dat we deze legislatuur nog grote stappen voorwaarts kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het is inderdaad al enkele jaren dat de landbouwers hun aangiftes voor premies en subsidies enkel nog via het e-loket kunnen doen. De sector is daarmee ook een voorloper in Vlaanderen. Er zijn weinig sectoren die exclusief via het e-loket moeten werken en de landbouwsector heeft naar buiten nochtans niet het beeld van de meest geïnformateerde sector, maar de ondernemers doen het toch maar. Chapeau voor de inspanningen van de sector.

Ik ben persoonlijk zelf ook gebruiker van het e-loket en ik heb het zien evolueren. In het begin was het wat moeilijk, want het is vrij omslachtig. De kaarten met de percelen zitten er ook in. Het is een zwaar systeem: die kaarten moeten op de computerschermen van de mensen worden gebracht, de mensen moeten percelen kunnen aanduiden en intekenen. In het begin waren er wat problemen, maar het is vrij goed geëvolueerd. Vandaag is het een heel aangenaam systeem om mee te werken.

Maar ik ben ook zeer blij dat u, minister, blijft inzetten op een verdere vereenvoudiging en op het verder gebruiksvriendelijk maken van het loket en op het uitbreiden ervan. Dat kan alleen maar worden toegejuicht.

Ik wil ook mijn appreciatie uitdrukken en een woord van dank richten aan de mensen van de administratie, want ik denk dat de Landbouwadministratie op dat vlak eigenlijk wel een voorbeeld is voor de andere Vlaamse administraties. Zij werken zeer performant en zijn zeer deskundig om aanpassingen te doen. Ik denk dat ze er ook heel hard aan werken en hun best doen.

Jos De Meyer (CD&V): Ik wil een kleine aanvulling en mogelijk een nuancering maken.

Minister, u hebt mijns inziens heel terecht gezegd dat u wilt inzetten op een dubbel spoor: enerzijds het meer digitaal werken aanmoedigen, maar anderzijds – mevrouw Joosen heeft dat ook uitdrukkelijk gezegd – er rekening mee houden dat een aantal landbouwers, zeker bij de oudere groep van 60-plussers, niet altijd, en velen zelfs niet, digitaal werken. We mogen ons niet blind staren op diegenen die er zagezegd gebruik van maken, want het zijn veelal ook adviesbureaus of voorlichters die voor de betrokken landbouwers bepaalde formulieren invullen. Ik hoop toch dat u in uw beleid de komende jaren er rekening mee houdt dat een aantal van de beroepsgroep, van de anciens, niet over de mogelijkheid beschikt om zelf digitaal te werken. Deze kleine aanvulling wou ik toch meegeven.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik heb daar niet zoveel meer aan toe te voegen. Ik ben blij te horen dat de inspanningen die zijn gebeurd, ten goede zijn

en dat ze goed werken. Ik deel de bekommernis van de heer De Meyer, en daarom heb ik ook heel uitdrukkelijk gezegd dat we moeten opletten om grote groepen mensen niet te bereiken. Als er problemen ontstaan op het terrein, dan komt dit vaak door papieren of facturen of mails die men niet heeft ontvangen. Ik denk dat we daar heel veel aandacht voor moeten hebben en dat we op die beide sporen moeten blijven werken. We hebben in het verleden ook gemerkt dat het niet is omdat iemand een mailadres opgeeft, men er ook actief naar kijkt. Het kan een mailadres zijn dat bijna niet wordt gebruikt of het mailadres van een dochter of een zoon zijn. Men stuurt mails naar iemand met een termijn waarbinnen iets moet gebeuren, maar de ontvanger heeft het niet gezien of ziet de mail te laat. Dat is een aandachtspunt. Het is niet omdat men een mailadres opgeeft, men constant met die computer bezig is. Dat is iets waar we blijvend aandacht voor moeten hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de prille start van het debat over het toekomstig gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) vanaf 2020 – 1120 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de Europese commissaris voor Landbouw lanceerde op 2 februari een uitgebreide bevraging over het gemeenschappelijk landbouwbeleid. De resultaten zullen worden gebruikt voor de voorbereiding van de nieuwe periode van het gemeenschappelijk landbouwbeleid die aanvangt vanaf 2020.

Drie maanden lang mag iedereen zijn mening over het Europees landbouwbeleid kenbaar maken via een online-enquête. We hebben intussen vernomen dat hier al 10.000 mensen op zijn ingegaan. Bij de aankondiging van de publieksraadpleging gaf de EU-commissaris reeds mee dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GBL) moderner en eenvoudiger moet en tegelijkertijd ook duurzamer. In de toekomst moet het meer kunnen doen aan bedreigingen zoals prijsvolatiliteit en de moeizame generatiewisseling.

Het is nog maar van 2013 geleden dat er gedebatteerd werd over het Europees landbouwbeleid. Pas in 2015 werd het nieuwe GLB van kracht, maar twee jaar later wordt er al opnieuw over een hervorming gesproken. De Europese Commissie ziet zelf in dat er zich sindsdien zaken hebben voorgedaan – marktonzekerheid, prijsdalingen, verschuiving van multilaterale naar bilaterale handelsakkoorden, nieuwe internationale verbintenissen op het vlak van klimaat en duurzame ontwikkeling enzovoort – die om een doeltreffende reactie vragen.

Onder meer de Boerenbond roept zijn leden-landbouwers op om deel te nemen aan de bevraging over het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Bij de visievorming gaat de Boerenbond in de eerste plaats uit van de doelstellingen van het oorspronkelijke Europese landbouwbeleid, namelijk landbouwers crisisbestendiger maken, zorgen voor voldoende kwaliteitsvol voedsel en de inkomensvorming in de landbouw verbeteren. Je kunt het samenvatten als: terug naar de basis van het GLB, naar het versterken van de economische slagkracht en tegelijkertijd de nieuwe uitdagingen aanpakken.

Ook onze landbouwminister maakte die denkoefening en formuleerde tijdens een gesprek met Boerenbondvoorzitter Sonja De Becker tijdens de landbouwbeurs

Agriflanders haar belangrijkste aandachtspunten: verjonging, performante markt-instrumenten en de ruimte om nieuwe regionale accenten te leggen. "Vlaanderen is Vlaanderen," aldus de minister, "we willen niet dat het beleid eenheidsworst serveert. We moeten vanuit het beleid de mogelijkheid krijgen om eigen regionale accenten te leggen." Mijns inziens zijn dat zeer terechte zorgen. Wie de vorige voorbereiding en debatten over de hervorming van het GLB, die in 2015 inging, heeft gevolgd, weet welk complex proces dit is.

Minister, is er buiten deze publieksraadpleging al enig zicht op andere voorbereidende procedures? Zo ja, welke? Of is het hiervoor te vroeg? Wanneer zullen we hier meer zicht op hebben? Op welke wijze wenst u de raadpleging en het bijhorende debat te stimuleren? Welke andere aandachtspunten dan degene die ik zonet formuleerde, acht u zelf essentieel? Wenst u de commissie Landbouw bij dit debat en bij de voorbereiding te betrekken? Zo ja, op welke wijze?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Meyer, uw eerste vraag gaat over de procedure. Hoe komt het GLB na 2020 tot stand? Zijn er zaken die we vandaag al weten? We moeten goed onthouden dat de Europese Commissie de beleidsvoorstellen zal voorbereiden, maar dat het finaal de Raad en het Europees Parlement zullen zijn die daar gezamenlijk over beslissen. Daarnaast kun je het GLB niet los zien van de meerjarige financiële kaders. Dat is ook logisch, want er moeten natuurlijk centen tegenover staan. Beleidsambities uitvoeren, kost uiteraard geld. Het ambitieniveau dat we inschrijven in het GLB, zal afhangen van wat er financieel tegenover staat.

Op dat vlak staat vast dat de Europese Commissie tegen eind 2017 een voorstel van het meerjarig financieel kader op de tafel zal leggen. Op basis van wat commissaris Hogan nu al bekend heeft gemaakt, kan ik de volgende planning meegeven. Die is nog indicatief en dus niet definitief. Op dit moment loopt er een publieke bevraging waaraan iedere burger online kan deelnemen.

Begin juli zal er een conferentie plaatsvinden waarop de Commissie de resultaten van deze openbare bevraging zal toelichten. Vervolgens zal de Commissie een impactstudie uitvoeren van de toekomstige beleidsopties. Naar analogie met voorgaande GLB-hervormingsrondes zullen wellicht een aantal scenario's worden bekeken, gaande van geen GLB meer tot gewoon verder doen zoals vandaag, en alle scenario's die daartussen liggen, zullen natuurlijk ook aan bod komen. Dit moet leiden tot een voorstel van de Europese Commissie in de loop van 2018. Nadien is het aan de Raad en het Europees Parlement om aan de slag te gaan met het commissievoorstel en het te amenderen.

Ik hoop en reken op een maximale deelname aan de raadpleging vanuit Vlaanderen. Mijn diensten hebben al verschillende communicatieacties ondernomen om dat nog meer bekend te maken en ook de sectorverenigingen deden al heel wat oproepen. De overheidsinformatie is onder andere verspreid via een persbericht, het e-loket en de sociale media. Een afgevaardigde van het directoraat-generaal Landbouw van de Europese Commissie gaf vorige week aan dat nu al 10.000 Europeanen hadden deelgenomen aan de enquête.

Dan de inhoud. De belangrijke speerpunten voor het toekomstige GLB zijn onder meer de generatiewissel, de marktinstrumenten om de prijsvolatiliteit te bekampen en een billijke verdeling van de marges binnen de keten te realiseren, en tot slot ruimte om regionale accenten te leggen.

Er is ook nog een vierde speerpunt, namelijk de bijdrage van landbouw aan milieudoelstellingen. De Europese Unie heeft voor zichzelf ambitieuze klimaatdoelen richting 2050 gesteld en de verwachting is dat het GLB-instrument verder zal worden ingezet om die doelen te halen. De richting van vergroening, klimaat

en milieu is al genomen met het huidige GLB, en dat is ook de weg die we verder moeten bewandelen.

Daarbij zal de EU moeten waken over het evenwicht tussen extra eisen die worden gesteld en de return on investment. Aangezien de productie-randvoorwaarden die de landbouwsector in de EU moet volgen, doorgaans op een hoger niveau liggen dan in andere werelddelen, komt het erop aan de voorstellen te toetsen op haalbaarheid, aanvaardbaarheid en betaalbaarheid. Zo niet dreigen we onze voedselvoorziening op termijn te moeten uitbesteden aan werelddelen die goedkoper kunnen produceren door de lagere productienormen die er gelden, wat strategisch gezien onverstandig zou zijn en meer kwaad dan goed zou doen op het vlak van milieu en klimaat.

Ik denk inderdaad dat ook de commissie Landbouw een enorm belangrijke rol kan spelen. We zullen jullie regelmatig op de hoogte houden. Ik ben ervan overtuigd dat jullie zelf ook nog heel wat andere acties kunnen ondernemen, maar dat laat ik aan jullie wijsheid over.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, bedankt om die procedure heel duidelijk te schetsen. U hebt er terecht bij gezegd dat het indicatief is. We weten dat het nog kan worden aangepast.

Het is belangrijk dat de nieuwe voorstellen – zonder vooruit te willen lopen op het uitgebreide debat dat moet worden gevoerd, en ik hoop dat we daar met de commissie zoals in het verleden een belangrijke rol in kunnen spelen – gaan over een realistisch beleid, ook voor de landbouwsector, er rekening mee houdend dat het economisch haalbaar moet zijn en economische perspectieven moet bieden aan onze land- en tuinbouwbedrijven.

Daarnaast is het evident dat er een voldoende maatschappelijk draagvlak moet zijn voor wat Europa beslist voor de landbouwsector, en dat duurzaamheid daar een belangrijke rol in speelt.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik heb een vraag aan de voorzitter en vraagsteller. Kunnen we met de commissie zelf ook niet een rol spelen en een advies geven in dit verhaal? Misschien vinden we samen wel een aantal aanbevelingen die we delen, waardoor we die rol in de bevraging kunnen spelen. Dit is een uitnodiging aan de voorzitter om daar in de regeling der werkzaamheden eens over na te denken.

Jos De Meyer (CD&V): Mijnheer Caron, dank u voor de suggestie. Dat zullen we straks doen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Eerst en vooral mijn excuses dat ik wat later ben. Ik wil me aansluiten bij deze vraag om uitleg. Minister, ik heb uw antwoord niet volledig gehoord, maar ik zal het zeker nalezen. Ik heb toch wat bedenkingen. Het is heel positief dat we nu al nadenken over een nieuw GLB na 2020, en dat u bereid bent die oefening te maken. Ik heb gehoord dat de commissie in de vorige legislatuur constructief heeft meegewerkt aan die denk-oefening. Misschien is het inderdaad interessant dat we dat nu met de commissie ruim op voorhand kunnen doen.

De commotie over het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) scherpt onze aandacht nog meer voor de vrijemarktwerking met correcte

spelregels. Het is ook belangrijk inzake de vrije handel – kijk naar het Russische embargo – en bepaalde protectionistische uitspraken uit de Verenigde Staten, dat we die oefening zeker blijven maken, zodat we vanuit onze perspectieven sterk genoeg staan.

Minister, hoe staat u tegenover de enquête van Phil Hogan van de Europese Unie? Binnen Europa hebben we met verschillende lidstaten toch ook andere belangen. Die kunnen misschien op een andere manier worden vertaald, waardoor de inhoud anders zal zijn dan we ze hier Vlaanderen zien.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, bij de bespreking van de beleidsbrief heb ik aangehaald dat een breed maatschappelijk debat over het nieuwe GLB noodzakelijk is.

Ik had toen verwezen naar het voorbeeld van Nederland, waar men heel proactief probeert om een breed maatschappelijk debat te voeren, niet alleen met de rechtstreeks belanghebbenden, maar met het brede spectrum van middenveldorganisaties. U stelt mij een beetje gerust, in die zin dat u probeert om de enquête zo breed mogelijk bekend te maken, maar ik zou daar toch nog eens de noodzaak van willen benadrukken.

De vraag is natuurlijk hoe we een goed maatschappelijk debat kunnen voeren als we niet een echte analyse of een effectiviteitsanalyse of -meting doen van het huidige GLB. Die discussie hebben we hier al vaak gevoerd. Hoe efficiënt zijn die maatregelen van het huidige GLB? Ik ben voorstander om dat effectief op regionaal niveau te monitoren, maar u kijkt dan altijd naar Europa. Ook de laatste keer hebt u geantwoord dat ze op Europees niveau zo'n monitoring en evaluatie gaan doen. Wanneer zal die evaluatie er zijn? En is dat geen essentieel onderdeel om een debat te voeren over een toekomstig nieuw GLB? Misschien kunt u daar nu niet meteen op antwoorden, maar anders kan dat misschien schriftelijk overgemaakt worden.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, tijdens de debriefing over de Europese minister-raad op 25 januari gaf uw adjunct-kabinetschef aan dat er ons inderdaad nog wat tijd rest om een visie te gaan uitwerken en om de input van de stakeholders te gaan verzamelen, en dat we dan een Vlaamse visie kunnen uitwerken, waar we zeker nog tijdig op het Europese toneel mee kunnen verschijnen.

Nu verscheen er in de pers inderdaad al verslaggeving van een gesprekje op Agriflanders, waar u al eigen krachtlijnen zou hebben geformuleerd voor die hervorming van het GLB. Ik denk dat een goed debat pas op gang kan worden getrokken als er een degelijke Vlaamse discussietekst naar voren zou worden geschoven, met duidelijk afgebakende en thematische discussiepunten. Welke concrete discussieteksten of voorbereidende nota's liggen daar momenteel op Vlaams niveau al op tafel? Zitten de Vlaamse partners binnen de Vlaamse Regering al op één lijn wat die krachtlijnen betreft? Verder vroeg ik mij ook af of de strategische adviesraden daarbij betrokken gaan worden.

Een bijkomende bezorgdheid is natuurlijk dat uw federale collega, minister Willy Borsus, ons land vertegenwoordigt op dat Europese toneel. Daardoor moeten Vlaanderen en Wallonië telkens voor de Landbouwrada tot een gemeenschappelijk standpunt komen, en het ziet er toch naar uit dat Vlaanderen en Wallonië waarschijnlijk andere klemtonen gaan leggen. Hoe ziet u die toekomst? Hoe gaan we dat gezamenlijke standpunt kunnen bereiken?

De voorzitter: Mijnheer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister, de landbouwpolitiek is zo verweven met de Europese Unie, in de diverse vormen, dat dit bijna een levend bestanddeel is, misschien ook wel een grote verschuiving, langzaam maar zeker, budgettair, komende van 40 à 45 procent van de begroting naar ongeveer 30 procent. Mijn vraag gaat over die procedure die nu wordt aangevat. Ik heb daar niets tegen. Hoe meer men consulteert, hoe beter. Is dat iets dat vroeger reeds gebeurd is? Indien dat vroeger is gebeurd, hoe is de systematiek dan geweest? En heeft men eventueel lessen getrokken uit die vorige consultatie? Want hoe eigenaardig ook, voor specialisten van het visgebeuren: ik weet niet hoe men een vis verdrinkt. Ik heb daar altijd problemen mee gehad om dat te begrijpen. Maar het zou wel kunnen zijn dat het hier het geval is.

Ik wil alleen maar weten hoe de lessen zijn en welke eventuele oriënteringen wereldwijd, ook rekening houden met een aantal akkoorden die reeds ontstaan zijn – ik denk aan CETA – die misschien een dag nog kunnen ontstaan – ik denk aan TTIP –, hoe die perspectieven daar spelen.

U bent ook tweezijdig, als ik het zo mag zeggen: Landbouw en Milieu. Het zal ook daar natuurlijk een grote rol spelen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we moeten eerst en vooral een onderscheid maken tussen de bevraging die Europa nu doet en het toepassen van het GLB op een eigen manier, dus de mogelijkheid om daar te gaan differentiëren binnen Europa. Wat doet de Commissie nu? Een heel brede enquête om te distilleren wat de verschillende gevoelens over dat bestaande GLB zijn, en suggesties voor het toekomstige. En dan wordt er een impactstudie opgemaakt. Die impactstudie heeft natuurlijk ook als bedoeling dat het huidige GLB, wat de effectiviteit daarvan is en de doelstellingen die er waren, om ook de evaluatie van het huidige GLB mee te nemen. Dat zal ook in die impactstudie zitten.

Belangrijk zal zijn dat er gaandeweg dat proces ook voldoende marge zal zijn om, als er een kader wordt uitgewerkt, ook op maat van een bepaalde regio een aantal opties te gaan aannemen.

Wat betreft de voor mij belangrijke speerpunten, klopt het niet dat de primeur voor Agriflanders was. Dat is hier al heel uitgebreid aan bod gekomen in de commissie, collega Joosen. Ik heb ook niet meer of niet minder gezegd dan wat ik hier al heb gezegd. Wij zullen daar uiteraard nog een heel debat aan laten voorafgaan. De adviesraden zullen geraadpleegd worden. En uiteraard zal dit nog verder voorwerp zijn van debat in Vlaanderen.

Hoe gaat dat nu concreet in zijn werk? Het klopt dat bij de Landbouwraad – dat is een heel bizarre situatie – het federale niveau bijna geen bevoegdheden meer heeft, maar dat toch altijd de federale collega van Landbouw in de stoel zit, met dan telkens een assessor of bijzitter, die wijzigt tussen Wallonië en Vlaanderen. De standpunten worden op voorhand bepaald, en eigenlijk zijn het de gewesten die op voorhand de standpunten bepalen. Het zullen dus inderdaad Wallonië en Vlaanderen gezamenlijk zijn die zullen bepalen wat de standpunten zijn. En uiteraard hebben wij vaak andere standpunten dan Wallonië. Dat was ook vaak zo met de crisissen, bijvoorbeeld in de melksector. Vaak zijn er andere inzichten, maar we zijn daar altijd tot een goed standpunt gekomen. Ik denk dus dat dat de komende maanden wel goed zal lopen. Maar we hebben dus nog een hele procedure te gaan. Het is ook goed dat we dat kunnen doen.

Collega De Croo, ik denk dat ik daarmee ook op uw vragen geantwoord heb: eerst de Europese bevraging, dan de impactstudie. *(Opmerkingen van Herman De Croo)*

Het is de derde of de vierde keer dat het zo verloopt. We hebben daar dus al heel wat ervaring in. Bij de vorige totstandkoming is er ook vanuit deze commissie heel wat waardevol werk gebeurd. Ik denk dat dat een goede manier van werken is. Wij kijken daar ook naar uit, om op dat vlak goed te kunnen samenwerken. Onze diensten staan ook ter beschikking om de informatie die wij hebben, hier te delen met de commissie, om op die manier ook een goed debat in de commissie tot stand te brengen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, bedankt voor uw aanvullende antwoord. Ik wil ook de collega's bedanken voor hun aanvullende vragen en suggesties. Ik noteer onder meer dat men – zeer terecht – zegt dat het belangrijk is dat we in het proces ook de SALV voldoende betrekken. Wij komen hier straks zeker op terug bij de regeling van de werkzaamheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de nood aan een structurele aanpak van de Vlaamse rundveehouderij – 1180 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, we hebben het er hier in de commissie al vaak over gehad: onze Vlaamse rundveehouderij voor vleesproductie beleeft, net als veel subsectoren, moeilijke tijden. De rentabiliteit blijft tegenvallen en er groeit een onevenwicht tussen vraag en aanbod. Daarnaast staat de sector voor zeer grote ecologische uitdagingen, onder meer in het kader van het IHD-PAS-dossier (Instandhoudingsdoelstellingen - Programmatische Aanpak Stikstof). We moeten natuurlijk wel aanstippen dat ons Belgisch wit-blauw volgens diverse studies op een vrij ecovriendelijke manier wordt gekweekt. Dat moeten we zeker altijd in het achterhoofd houden.

– Jos De Meyer treedt als voorzitter op.

De consument is zeker ook vatbaar voor de problematiek van de ecologische impact van rundveeteelt, voor dierenwelzijn, maar ook voor pleidooien zoals het matigen van vleesconsumptie. De rundveehouderij is een belangrijke begunstigde van de Europese inkomenssteun in het kader van pijler 1 van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). In dat opzicht groeit natuurlijk ook de vraag van de belastingbetaler om te streven naar een zo efficiënt mogelijke besteding van de middelen, die een maatschappelijke meerwaarde zouden kunnen creëren. Het is belangrijk dat de sector die nieuwe context op een constructieve wijze benadert en zich met nieuwe acties compatibel maakt om op zijn model nog altijd economisch leefbare bedrijven te zien.

Boerenbondvoorzitter Sonja De Becker liet een citaat na in Boer&Tuinder. Ze zei dat "de sector zelf moet nadenken over welke structurele maatregelen nodig zijn om de uitdagingen waar onze vleesveehouderij voor staat, aan te pakken".

Ze maakte daarbij gewag van een initiatief van de sectorvakgroep vleesvee en -kalveren, die werkt aan een actieplan. Intussen hebben zij ook dat actieplan gepresenteerd. De eerste van de twaalf aanbevelingen die zij in hun plan doen, is het uitwerken van een Europees crisispakket. Die aanbeveling springt toch in het oog, meer bepaald omdat we een aantal weken geleden de resolutie van de heer

Caron hebben besproken. De heer Caron lanceerde het voorstel om toch ook te spreken van een soort van 'warme sanering'. Dat klopt toch, mijnheer Caron? Ik wist niet goed wat ik las. Misschien heeft de heer Caron goede connecties, vandaar. Ik vond het toch een opmerkelijk element. Let wel, ze stellen voor een soort van 'warme sanering' te gaan doen op Europees niveau. Ik herinner me dat we in de commissie hebben gezegd dat we daarvoor moeten opletten omdat, als we dat in Europa doen – u hebt dat ook aangehaald, minister – we ruimte maken zodat er ook van buiten de EU import kan worden gedaan. Wat wij hier zouden beperken, zou via andere landen binnenkomen.

De toekomst van de rundveehouderij in Vlaanderen zal mee worden bepaald in een goede functionering van de volledige keten. Een analogie met de aanpak van de varkenshouderij wordt dan ook snel gemaakt.

Minister, welke zijn volgens u de belangrijkste uitdagingen voor de rundvleeshouderij in Vlaanderen? Bent u van mening dat er nood is aan een Vlaams actieplan voor de sector? Zult u een initiatief nemen om, naar analogie met de G30-varkenstop, een forum voor die sector op te richten? Zult u pleiten voor de oprichting van een producentenorganisatie, en een nieuwe poging doen tot oprichting van een brancheorganisatie in de veeteelt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we weten allemaal dat de Vlaamse vleesveehouderij het zeer moeilijk heeft. Het is een trend van de laatste jaren, die we spijtig genoeg zien groeien. We zien een langzame daling van de marktprijzen. In tegenstelling tot de crisissen in de varkens- en melksectoren van afgelopen jaar, is er voor rundsvlees geen sprake van een plotse of drastische crisis-situatie, maar van een langzame negatieve evolutie. Voor mij is de belangrijkste uitdaging voor de Vlaamse vleesveehouderij het voortbrengen van een vleesproduct op een duurzame manier maar ook met uiteraard een billijke vergoeding. Het moet een product zijn dat door de eigen verbruikers en door de externe markten wordt gevraagd en dat beantwoordt aan de gefundeerde maatschappelijke verwachtingen.

Wat betreft de diverse maatregelen van het actieplan van de Boerenbond, wil ik erop wijzen dat een aantal voorstellen niet nieuw zijn. Soms zijn ze reeds aan bod gekomen bij eerdere actieplannen, of zijn ze onderwerp van overleg in bestaande fora.

Ik weet niet of u de actiepunten goed hebt gelezen, collega Vanderjeugd, maar het zal u misschien zijn opgevallen dat er vrijwel geen actiepunten zijn die betrekking hebben op het Vlaamse beleidsniveau. Dat komt omdat ik kort na mijn aantreden als Vlaams landbouwminister in overleg met de landbouworganisaties reeds een aantal knelpunten die zich wel op het Vlaamse niveau bevonden, heb bestudeerd en intussen ook heb aangepakt. Ik heb onder meer maatregelen genomen om de transparantie in de slachthuizen te verbeteren en om vleesveehouders proactief te wijzen op tekortkomingen op het vlak van de tijdige identificatie en registratie van hun dieren. Daardoor kan men vermijden dat er sancties worden opgelegd bij controles. Ook op het vlak van promotie wordt binnen VLAM samen met alle ketenpartners continu gezocht naar nieuwe pistes en kansen voor de promotie en de afzet in binnen- en buitenland. Het gros van de actiepunten moet dus binnen de keten zelf worden aangepakt of zijn actiepunten die op het Europese niveau moeten worden aangepakt. Dat is iets wat binnen de Europese koepel van de landbouworganisaties wordt besproken.

Hoe dan ook toont het actieplan van de Boerenbond aan dat de primaire sector zelf kritisch nadenkt en constructief naar oplossingen zoekt. Dat vind ik bijzonder positief. Wat betreft het oprichten van producentenorganisaties, kan ik niet in de

plaats van de producenten uitmaken of zij al dan niet gebruik willen maken van dit instrument. Dat moeten ze zelf uitmaken, ze moeten zelf het initiatief nemen. Ik ben er wel van overtuigd dat het een meerwaarde kan betekenen, ook in de vleesveehouderij. Het kader is er en wij kunnen ondersteuning geven.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Het is een positief antwoord, in die zin dat u zegt dat het aan de sector zelf is. Het is inderdaad aan henzelf. Ik heb in mijn inleiding ook gezegd dat de voorzitter van de Boerenbond het ook zo liet optekenen in hun tijdschrift.

Die knelpunten – en ik denk dat u het dan ook hebt over de blackbox die in werking is getreden –, waren er zeker op Vlaams niveau. Promo via VLAM is zeer belangrijk en ook vanuit de sector zelf is er sterke vraag naar, maar ze zijn daar inderdaad zelf verantwoordelijk voor. Voor de prijzen kan het voorstel van Cees Veerman over een arbiter een positief gegeven zijn.

Als ik uw antwoord hoor, kijkt u vooral naar de sector. Als zij initiatieven nemen, zult u die zeker aanmoedigen. We zullen inderdaad moeten afwachten wat de sector doet.

We hebben hier gesproken over een eventuele hoorzitting rond de rundveehouderij. Voorzitter, staat die nog op de agenda?

Minister, u hebt niet geantwoord op mijn vraag wat uw idee is over de aanbeveling rond de Europese warme sanering. Ik zou dat graag vernemen van u.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): De sectorvakgroep van de Boerenbond heeft inderdaad een plan op tafel gelegd dat vrij goed in elkaar steekt en dat ook consequent is met vorige vragen die de sector heeft gesteld. De meeste vragen gaan inderdaad niet over het Vlaamse beleidsniveau maar markttransparantie en het inzicht krijgen in de markt – u ziet mijn stokpaardje – komt steeds terug. Uw administratie doet daar inspanningen voor, maar ik vraag me af of op vlak van rundvlees geen tandje kan worden bijgestoken en er geen betere analyse kan worden gemaakt van wat er echt ter beschikking moet zijn voor de rundveesector om de marktinzichten beter te maken.

Er wordt inderdaad ook terecht gewezen op het verhaal van de promotie en imagoversterking. Collega Jelle Engelbosch heeft een tijdje geleden een oproep gedaan in het Vlaams Parlement om geen foie gras meer te serveren tijdens recepties. Ik had voordien nooit foie gras gezien op recepties in het Vlaams Parlement, maar los daarvan, is het misschien de moeite om nu een oproep te doen om het Belgisch en Vlaams rundsvlees ook hier meer onder de aandacht te brengen. Af en toe zie ik een mail passeren met geen Vlaams maar buitenlands rundsvlees op het menu. Misschien moet de commissie Landbouw een oproep doen aan de diensten van het Vlaams Parlement –misschien moet ik daarvoor een brief aan de voorzitter sturen, want ik ken de procedure niet – om te vragen om in het Vlaams Parlement meer aandacht geven aan het Belgisch en Vlaams witblauwrundvlees.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik dank de vraagsteller. Heel wat van de thematiek wordt het beste op Europees vlak geregeld, dat weten we. Ik denk dat het ook deel moet uitmaken van de discussie die we daarnet over het GLB hebben gevoerd, maar ook over de klimaatproblematiek. De Standaard besteedt vandaag

uitgebreid aandacht aan de vleesproductie en de invloed ervan op het klimaat bij ons. Het is een langetermijnverhaal.

Ik wil de discussie vandaag niet uitputten, want het voorstel om er in de commissie ruimere aandacht aan te besteden, kan inderdaad beter op een ander moment. Het lijkt misschien merkwaardig, maar op sommige punten kunnen zelfs de Boerenbond en Groen elkaar vinden. Weliswaar hebben we enige twijfels over het duurzame karakter van hun plan, maar de aanzet is interessant.

Mijnheer Dochy, ik heb de onhebbelijke gewoonte om boven in de selfservice geregeld te vragen naar de herkomst van de geserveerde producten. Soms wel, maar meestal staat dat nog altijd niet op de fiches. We moeten producten van bij ons promoten, ook in ons eigen servicerestaurant.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik sluit me aan bij het pleidooi van de heer Caron. Het is een Europees verhaal. We hadden net het verhaal van het GLB. Dit is hetzelfde. We zitten met een landbouwsector waar altijd wel wat problemen mee zijn. Naast de problemen in de varkenssector, hebben we de problemen met het melkvee gehad, problemen in de sierteelt, moeilijkheden in de fruitsector. Ook in de rundssector gaat het slecht. Ik vraag me af wat we straks nog moeten doen. De landbouwsector is in heel Europa blijkbaar een problematische sector.

De grootste hap van het budget van Europa gaat naar de landbouw, en toch krijgen we de landbouwsector in Europa blijkbaar niet opgeruimd. Met opgeruimd bedoel ik: naar een stabiele, economisch werkbare sector. Dat er altijd een ondersteuning moet zijn en dat dat altijd een sector in crisis blijft vandaag, dat bedoel ik, dus begrijp me alstublieft niet verkeerd. Blijkbaar krijgen we dat op Europees niveau niet opgelost. Op dat niveau moet er echt eens diepgaand worden nagedacht. We moeten ons bezinnen waar we met onze Europese landbouwsector naartoe willen en waaraan we onze budgetten nog willen besteden. Hoe moet het Europese landbouwbeleid eruitzien?

In navolging van het debat van daarnet, moeten we echt zien dat we onze stempel op het Europese niveau kunnen drukken om te zien hoe het verder moet. Ik ben ervan overtuigd dat we meer naar een agro-ecologische benadering van de landbouwsector, naar een nichemarkt, naar biologisch en kwaliteitsvol produceren moeten gaan. Dat moet het verhaal zijn als we een leefbare landbouwsector willen die blijkbaar al decennialang in de problemen zit, ondanks de Europese budgetten die daarvoor worden gegeven.

Mijnheer Dochy, ik kan u alleen maar voor tweehonderd procent bijtreden in het verhaal van het Vlaams Parlement. De foie gras is een ander verhaal. Ik ben trouwens zeer blij dat uw partijgenote Debaets in Brussel dezelfde mening is toegedaan dat de productie van foie gras echt niet meer fatsoenlijk is. Ze heeft dat in heel sterke bewoordingen gezegd. Ik kan alleen maar hopen dat uw hele partij haar wil volgen in dat verbod in Brussel. In Brussel, waar geen productie is, is dat gemakkelijk te verbieden natuurlijk. Ik hoop dat de rest van uw partij daarover eens wil nadenken.

In de zelfbediening hierboven meen ik me te herinneren dat in het nieuwe cateringcontract duidelijk is afgesproken dat het grote deel van de producten van lokale herkomst moet zijn, en dat dat ook effectief zo is. Ik geloof dat het rond de 80 procent is dat uit Vlaanderen moet komen, zowel vlees als groenten en fruit. Daar is in het contract echt op gelet. Het is een van de voorwaarden in het hernieuwde contract.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Voorzitter, kort voor de middag pleeg ik een aanval op uw smaakpapillen te doen. Ik volg de heer Dochy voor een deel dat er hier op dit moment veel buitenlands vlees wordt verkocht. Dan moet je de economische vraag durven te stellen waarom dat hier wordt verkocht. Waarom willen de mensen dat, want goedkoper is het niet. Het is gewoon smaakvoller. We hebben een evolutie doorgemaakt die ik aan den lijve heb ondervonden, naar zware, magere beesten in onze veestapel. Er is dus nog hoop voor mij.

Het moest rood zien, het moest mals zijn, er mag geen vet aan hangen, maar we waren vergeten dat het ook lekker moest zijn. Het is de verantwoordelijkheid voor de sector zelf om op die evolutie in te spelen. Tegenwoordig zie je in de rekken Ierse steaks en wagyu-beef, en dat is allemaal dooraderd en smaakvol vlees. De mensen worden opgeroepen om minder rood vlees te consumeren, maar als je er weinig eet, zie dan alstublieft dat het lekker is. Zo voed je kinderen op, en zo moeten we onszelf en de sector terug opvoeden. Zo zal de restauratieketen het nut inzien van meer met Vlaamse producten te werken, die smaakvol zijn en die onze koks op fantastische wijze kunnen bereiden.

Jos De Meyer (CD&V): Even ter informatie: als het gaat over duurzaamheid in het restaurant van het Vlaams Parlement, er is effectief een gemengde werkgroep met enerzijds ambtenaren en anderzijds politici. Een van de leden is hier aanwezig en zit links van mij. Hij heeft kennisgenomen van deze bezorgdheden en zal dat zeker overmaken aan die werkgroep.

Minister, hoe zit het ondertussen met de werking van de black box? Zijn er nog overtredingen vastgesteld? Of is dat op dit moment probleemloos? Als u niet meteen kunt antwoorden, dan heb ik daar alle begrip voor. Dan krijgen we dat wel via het verslag.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

– *Sabine Vermeulen treedt als voorzitter op.*

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de eerste bijvraag was hoe ik tegenover een eventuele warme sanering binnen Europa sta. Dat is wat ook in de voorstellen zit die vanuit de landbouworganisatie komen. Ik denk dat dat een vraag is die men Europees moet beantwoorden. Op zich sta ik daar niet weigerachtig tegenover, maar ik vind wel dat we de impact goed moeten bekijken. Ik heb dat hier al een paar keer gezegd: als je een warme sanering Europees doet, en je zet daar ook een vergoeding tegenover, en als uit een impactanalyse zou blijken dat die markt dan overspoeld wordt door nog meer buitenlands vlees, denk ik dat dat een averechts effect heeft.

Per land kun je dat niet doen, dat is helemaal zinloos. Europees kun je dat aanpakken, maar ook daar moet Europa heel goed die impact in kaart brengen en kijken of we daar geen negatieve effecten krijgen, die nog nadeliger zijn voor klimaat en leefmilieu. Als men die weg opgaat, vind ik dus dat een van de voorwaarden moet zijn dat men op voorhand goed weet wat de impact is.

Collega Dochy, u had het over de rundveegegevens en het nog beter registreren en bekendmaken. We zijn daar heel gevoelig voor, dat we de juiste informatie geven. We hebben ook een website die heel performant is. Maar u geeft aan dat het misschien nog beter kan. Ik heb dat genoteerd en zal het overmaken aan de diensten.

Wat de black box betreft, zal ik de laatste stand van zaken en de controles die daar zijn uitgevoerd, opvragen en dat overmaken aan het secretariaat.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Bedankt, minister, om toch nog op mijn bijvraag te antwoorden. We moeten daar inderdaad heel waakzaam voor zijn en die oefening goed bekijken, zodat, als we dan maatregelen nemen vanuit Europa, het geen maat voor niets is.

Ik kijk uit naar de hoorzitting. Ik denk dat de sector heel veel zelf kan doen, maar voor bepaalde punten vinden ze in u ook een partner om dat op Europees niveau te gaan bepleiten. Dank u wel voor uw antwoord, en ik kijk uit naar de hoorzitting.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impact van de aanlandingsplicht op de Vlaamse visserij – 1290 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, de Rederscentrale en de beroepsvereniging voor visgroothandelaren blijken het moeilijk te hebben, mede door de aanlandingsplicht die vanaf 2015 geleidelijk moet worden ingevoerd tot 2019. Er wordt een dringende bijsturing gevraagd rond die aanlandingsverplichting, anders vrezen zij voor een 'catastrofe' – dat zijn hun woorden.

De sector geeft verschillende argumenten aan om het pleidooi voor de afschaffing van de aanlandingsplicht te verantwoorden. Dat is natuurlijk al een heel groot geheel, als je het over afschaffing hebt. Voorheen, zegt men, werden te kleine of dode vissen en andere schelp- en schaaldieren terug in zee gegooid, maar nu de aanlandingsplicht van kracht is, blijkt de economische rendabiliteit te dalen, doordat er veel minder ruimte op het schip overblijft. Dat betekent dat vissers ook vaker aan land moeten komen. Tegelijkertijd wordt er ook heel wat jonge vis aangeland, waarvan het verboden is ze voor menselijke consumptie aan te bieden. In het beste geval kan dat nog worden omgezet in vismeel. Bovendien weegt het jonge broed op de quota. De verspilde vis wordt van het visquotum afgetrokken. Daardoor worden bepaalde visgronden afgesloten en verengt het gebied voor de vissers. Dat zijn maar enkele van de argumenten die zij aanhalen.

Vanuit Visgro stelt de heer du Bois dat er de jongste jaren heel wat inspanningen geleverd zijn inzake duurzaamheid en een duurzame manier om de vis boven te halen. Men stelt ook dat de quota, de hoeveelheid vis die mag worden bovengehaald, door de sector absoluut gerespecteerd wordt.

Minister, ik houd voor alle duidelijkheid geen pleidooi tegen de aanlandingsplicht of voor de afschaffing ervan. Ik vertaal gewoon wat mij ter ore is gebracht en vraag aandacht voor de noodkreten vanuit de sector zelf.

Hoe schat u die noodkreet rond de impact van de aanlandingsplicht in? Werden bepaalde obstakels inzake de aanlandingsplicht al onderzocht? De sector beweert zich gesteund te voelen door diverse wetenschappers, onder andere door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), dat toch een gerenommeerd instituut is, en andere wetenschappelijke onderzoekscentra. Zijn daar al studies van bekend die die redenering zouden staven? Ziet u eventueel mogelijke aanpassingen? Welke extra inspanningen ziet u vanuit de sector te doen om, in combinatie natuurlijk, een aanlandingsplicht te gaan versoepelen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vanderjeugd, dat de basisverordening van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB), en zeker ook het luik betreffende de geleidelijke invoering van de aanlandingsplicht, heel wat implicaties heeft op de uitvoering van visserijactiviteiten, weten we. Dat is hier ook al vaak aan bod gekomen. Ik begrijp ook de uitgesproken bezorgdheid. Het gemeenschappelijk visserijbeleid plaatst de sector voor heel moeilijke uitdagingen. In technische en highlevelgroepen in het kader van het regionale gemeenschappelijk visserijbeleid per zeebekken, waarvan voor ons land de Noord-Westelijke Wateren en de Noordzee de belangrijkste zijn, doen mijn medewerkers al het mogelijke om werkbare oplossingen te vinden, en dit vanuit de finale doelstelling om maximaal ongewenste vangsten te vermijden en volop in te zetten op de verbeterde selectiviteit.

De toolbox waaruit geput wordt, beperkt zich niet alleen tot de mogelijkheden die ons binnen het gemeenschappelijk visserijbeleid worden toegelaten, maar we kijken ook naar technische maatregelen, zoals aanpassingen van het net, sluiting van gebieden in bepaalde periodes, minimum aanlandingsmaat voor bepaalde vissoorten, aanpassing van de quotamaatregelen. Dat zijn maar een paar voorbeelden. Reeds in een heel vroeg stadium, nog tijdens de onderhandelingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid, liep een uitgebreid onderzoeksproject onder de titel 'Selectief vissen doet leven'.

De onderzoeken die in dit kader zijn opgestart, hebben resultaten opgeleverd. Het belangrijkste is het zogenaamd Belgisch paneel, een ontsnappingspaneel in de rug van het net dat ondermaatse vis spaart maar ook een deel van de maatse tong laat ontsnappen, en zo meteen ook de grenzen van selectiviteit aantoonst. Het Belgisch paneel wordt niet alleen in ons land toegepast, maar ook Nederlandse vissers hebben dit selectiever tuig overgenomen. De verordening staat ook toe, bij significante kans op overleving, dat er nog steeds kan worden teruggegooid. Daarvoor hebben we de toestemming echter nodig en moeten we onze vraag dus eerst wetenschappelijk kunnen onderbouwen. In diverse landen en ook bij het ILVO wordt gewerkt aan onderzoek over deze overleving. Ik sta daar volledig achter en hoop dat er voldoende wetenschappelijk onderbouwde argumenten uit voortvloeien om dit onder welbepaalde omstandigheden te kunnen toestaan. Niet alleen het overleven op zich wordt onderzocht, maar ook de technieken die kunnen worden toegepast om de overlevingskansen te verhogen. Dat gaat dan bijvoorbeeld over de sleepduur van het net.

De knelsoorten, meestal in het Engels 'choke species' genoemd, worden vandaag erkend als een ernstig obstakel. Dit betekent dat wanneer in een gebied het quotum van één soort is opgevist, het hele gebied moet worden gesloten voor visserij. In 2016 heeft ons land daardoor reeds drie visserijen volledig stilgelegd door uitputting van een bepaalde gequoteerde doelsoort. Begrijp dat dergelijke uitdagingen een multidisciplinaire aanpak vergen met een mix van middelen gaande van bestandsschattingen voor gemengde visserijen, over technische maatregelen tot quotaruil tussen lidstaten, enzovoort.

Vandaag is dit dan ook een fundamenteel vraagstuk dat de komende maanden het voorwerp uitmaakt van intens Europees overleg. Zoals daarnet ook al gezegd, wordt er zeker onderzoek gedaan in Vlaanderen. Het ILVO legt zich daarop toe. Het doel is nobel, maar de weg daarheen is kort, zeker voor bepaalde visserijen, waaronder onze Vlaamse gemengde visserij, gericht op demersale soorten. Vandaar dat binnen het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) het hoofdaccent ligt op de begeleiding van de implementatie van het GVB. Onder Unieprioriteit 1 zitten diverse maatregelen die dit bevorderen, zowel door innovatief onderzoek als door investeringen aan boord. Hiervoor heb ik het grootste budget uitgetrokken, namelijk 14 miljoen euro en een even groot bedrag aan Vlaamse cofinanciering.

– *Jos De Meyer treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Ik ben blij dat u begrip toont voor de bestaande bezorgdheid, die terecht is. De sector heeft het heel moeilijk. Als ik uw antwoord kan samenvatten, dan is inzetten op onderzoek en nieuwe technologieën, mede dankzij ILVO, en een goeie begeleiding van het visserijbeleid al een eerste stap in de goede richting. Zo kunnen we zorgen voor meer ademruimte. Ik merk ook uit uw antwoord dat u daar de nodige middelen tegenover zet.

Minister, hebt u ook zicht op de aanlandingsplicht en hoe dat verloopt in de buurlanden? We hebben hier het debat gevoerd over het GLB na 2020. Het zou misschien interessant zijn om dezelfde oefening te kunnen maken rond het visserijbeleid na 2020, zodat we eventueel van hieruit een versoepeling van die aanlandingsplicht of een bijsturing ervan kunnen bepleiten op Europees niveau.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Wat is de stand van zaken in verband met het dispuut tussen de visveiling en de reders en de bemiddelaar die is aangesteld?

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Dit is een interessante vraag. Ik heb die vraag ook al in december gesteld, met ongeveer hetzelfde antwoord. Ik ben een voorstander van de geleidelijke invoering. We zijn vanaf 2015 gestart. Het zou goed zijn dat we niet plots een big bang krijgen vanaf 2019. Daardoor hebben de vissers de mogelijkheid om zich geleidelijk in te schalen, wat ze dan ook zeer goed doen. Ze zetten enerzijds in op selectief vissen en anderzijds sturen zij ook aan op overlevingsuitzonderingen. Als zij er effectief voor kunnen zorgen dat die overlevingsuitzonderingen goede uitzonderingen zijn, dan kan ik daar gerust in komen dat dit ingepast wordt in de aanlandingsverplichting.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik sluit mij aan bij uw antwoord. We moeten alle kansen geven aan het onderzoek en de begeleiding die er nu is. Ik vind dat die op een degelijke manier gebeurt door alle actoren samen. Mijnheer Vanderjeugd, we moeten op dit moment niet doen alsof we het halve systeem overboord zullen kieperen, maar zullen aanlanden. Laten we een kans geven aan de technologische aanpassingen die al gebeurd zijn, zoals de maasgrootte, en dergelijke meer. Dan kunnen we inderdaad zien hoever we zullen komen. Ik denk niet dat we vooraf, nog in de overgangsfase, al om een versoepeling moeten vragen. De overlevingskansen van de visserij, is één zaak, en die bekommernis deel ik. De overlevingskansen van een goed visbestand is volgens mij even belangrijk.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, het getuigt van een goede ingesteldheid wanneer u zegt dat de ecologische doelstellingen vooropgesteld worden, maar dat de weg ernaartoe permanent geëvalueerd wordt. Wanneer er technologische ontwikkelingen zijn of innovatie, moet daar rekening mee gehouden worden. Dat wordt hier ook kamerbreed gedragen. Nieuwe opportuniteiten en nieuwe inzichten kunnen aanleiding geven tot aanpassingen. Het is natuurlijk niet evident om een maatregel die nog maar wordt ingevoerd, alweer om te keren. Het is belangrijk om de blik op de toekomst open te houden en te zien hoe die evolutie zich kan aftekenen.

Europees Parlements lid Tom Vandenkendelaere neemt deze materie op het Europese forum ter harte en plant ook een aantal overlegmomenten met collega's uit andere lidstaten om af te toetsen welke ervaringen men daar heeft.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zou voorzichtig zijn met het nu al in vraag stellen van die aanlandingsplicht, want eigenlijk is dat ook heel belangrijk voor de visserijsector. Die aanlandingsplicht heeft als bedoeling het op peil houden van het duurzame visbestand. Het is dus in het belang van de visserijsector in de toekomst dat dat wordt gerespecteerd. Ik sta achter die aanlandingsplicht. Ik denk ook niet dat de tijd zal terugkomen dat men weer volop mag vissen, dat er geen quota en geen aanlandingsplicht meer zullen zijn. We mogen onszelf niets wijsmaken. Dat zou ook niet wijs zijn, zeker in het belang van de biodiversiteit, maar ook met het oog op een mooie toekomst voor onze vissers.

Hoe zit dat in andere landen? Die hebben dezelfde problematiek. Dat komt aan bod in alle overlegfora. Wij leggen ook onze bevindingen samen met die van andere lidstaten, en komen enigszins tot dezelfde conclusies. Uiteraard zullen we ook voor het gemeenschappelijk visserijbeleid 2020 op dezelfde manier te werk gaan. Er is wel een verschil met het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Wat dat betreft, is er eigenlijk al een heel duidelijk traject uitgetekend, en heeft de Commissie eigenlijk ook al enigszins in haar kaarten laten kijken. Inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid staat men eigenlijk nog nergens. We weten nog niet goed welke procedure ter zake zal worden gevolgd. Dat zal wel komen, en dan zullen we er uiteraard voor zorgen dat we dat op dezelfde manier gaan aanpakken.

Het wetenschappelijk onderzoek is en blijft zeer belangrijk. Ik denk dat we daar volop op moeten inzetten, dat dat de juiste weg is die we moeten bewandelen om het evenwicht te vinden tussen enerzijds de economische leefbaarheid van de sector en anderzijds het ervoor zorgen dat het visbestand op peil blijft en dat vissers ook op lange termijn kunnen blijven vissen. De enige uitweg ter zake lijkt me dat wetenschappelijk onderzoek, dat we ook samen met andere lidstaten aanpakken.

Wat het dispuut van de visveiling betreft, kan ik zeggen dat de gesprekken in een positieve sfeer verlopen. Ik ben dus hoopvol als het gaat over het kunnen vinden van een oplossing ter zake. Waar dat enige tijd geleden nog schoorvoetend op gang kwam, heb ik het gevoel dat iedereen er nu wel van overtuigd is dat daar een oplossing moet komen. We zijn dus positief gestemd dat dat wel eens zou kunnen worden opgelost.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voor alle duidelijkheid, en ik heb het ook gezegd in mijn inleiding, met deze vraag om uitleg ben ik absoluut geen pleidooi aan het houden voor de afschaffing of een versoepeling. Ik vertaal gewoon wat de sector heeft gezegd. Het lijkt me zeker niet verstandig om dat zomaar af te schaffen. Minister, met mijn vraag hebt u nu ook duidelijk geantwoord: u bent geen voorstander van het afschaffen of zelfs eventueel versoepelen van die aanlandingsplicht. Ik denk dat we een goede oefening moeten maken in het algemeen, met alles wat kan worden geïmplementeerd voor de oefening voor het visserijbeleid na 2020. Dit is dus een heel duidelijk antwoord van u.

Wat het dispuut betreft, het is natuurlijk goed dat de gesprekken in een positieve sfeer verlopen. U had ook gezegd dat u daar geen deadline op zou zetten, maar hopelijk landt men ook wat dat betreft binnenkort aan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.